

2.2.

Монетарни агрегати

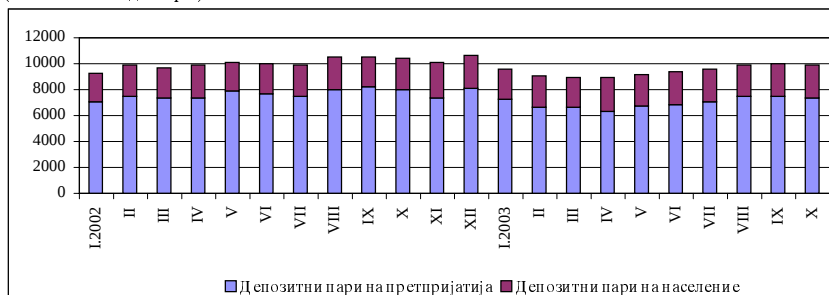
Во услови на умерени месечни промени на готовите пари во оптек, трансакционите депозити и долгорочниот депозитен потенцијал, во октомври 2003 година динамиката на монетарниот раст беше под доминантно влијание на краткорочното штедење во домашна и странска валута. Имено, дополнителните расположиви средства, креирани со исплатата на државните обврзници за замрзнатото девизно штедење, во најголем дел беа задржани во банкарскиот систем како краткорочни депозити на населението. Воедно, исклучително висок пораст беше регистриран кај краткорочните депозити на претпријатијата.

Во октомври 2003 година, готовите пари во оптек забележаа умерено месечно зголемување од 0,5%. Сепак, меѓугодишната анализа покажува интензивно намалување на побарувачката за готови пари (за 9,5%), делумно рефлектирајќи ги намалените преференции за држење на готовина по укинувањето на данокот на финансиски трансакции. Средствата на трансакционите сметки (тековни и жиро сметки), во октомври 2003 година беа пониски на месечна и годишна основа за 1,4% и 3,9%, соодветно. Негативната месечна и годишна динамика на депозитните пари е генерирана од пониското ниво на депозитните пари на претпријатијата (месечно и годишно намалување од 1,1% и 7,4%, соодветно). Депозитните пари на населението, во октомври 2003 година остварија месечен и годишен пораст од 0,8% и 4,3%, соодветно. Во структурата на вкупните депозитни пари, депозитните пари на претпријатијата учествуваат со 63,3%, додека учеството на депозитните пари на населението изнесува 21,2%. Во согласност со динамиката на одделните компоненти, паричната маса M1 оствари умерено месечно намалување од 0,4%. Падот на годишна основа е поинтензивен и изнесува 6,9%.

Умерен месечен пад на монетарниот агрегат M1....

Графикон 14

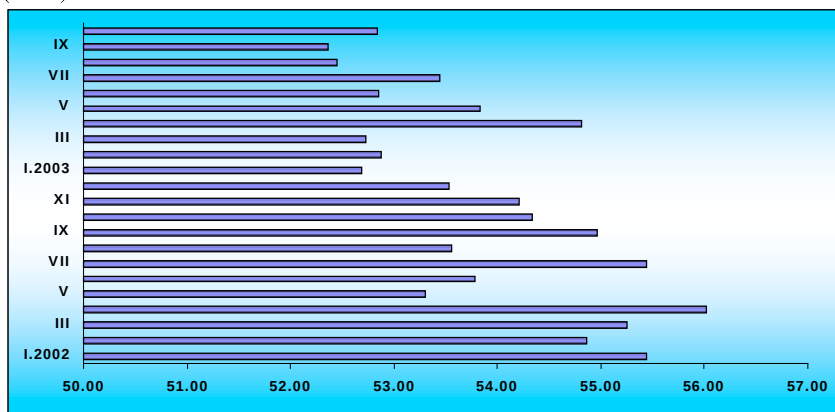
Депозитни пари на претпријатијата и населението
(во милиони денари)

Како последица на намалувањето на депозитните пари во услови на мал пораст на нивото на готови пари во оптек, учеството на готовите пари во оптек во паричната маса M1, во октомври 2003 година забележа месечен пораст од 0,5 процентни поени и изнесуваше 52,8%. Во однос на истиот месец од претходната година, тоа е пониско за 1,5 проценти поени. Согласно пониското ниво на примарни пари, во октомври 2003 година монетарниот мултипликатор на паричната маса M1 беше повисок на месечна основа и изнесуваше 1,56 (1,52 во претходниот месец).

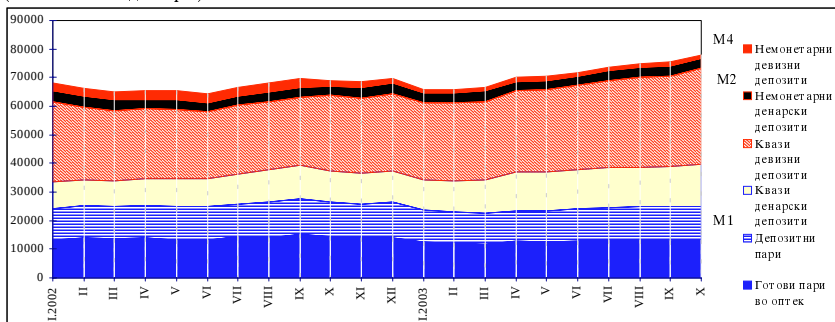
Графикон 15

Учество на готовите пари во оптек во паричната маса М1
(во %)

...и интензивно
зголемување на
монетарните агрегати М2
и М4

Интензивното зголемување на краткорочниот депозитен потенцијал на банките претставуваше главен фактор на порастот на пошироките монетарни агрегати во октомври 2003 година. Ваквите движења го одразуваат ефектот од исплатата на обврските на државата врз основа на обврзниците за замрзнатото девизно штедење (што резултираше со зголемување на краткорочното штедење на населението) и значителното зголемување на краткорочните девизни депозити на претпријатијата. Следствено, во октомври 2003 година беше регистриран пораст на монетарниот агрегат М2 на месечна и годишна основа од 3,6% и 14,9%, соодветно. Незначителното намалување на немонетарните депозити резултираше со поумерен месечен пораст на паричната маса М4 (3,3%), додека во однос на истиот месец од претходната година таа е повисока за значителни 13,2%. Повисокиот депозитен потенцијал на банките овозможи зајакнување на процесот на монетарна мултипликација. Така, во октомври 2003 година монетарните мултипликатори на паричната маса М2 и М4 изнесуваа 4,61 и 4,91, соодветно (наспроти 4,30 и 4,60, соодветно во претходниот месец).

Графикон 16

Монетарни агрегати и нивните компоненти
(во милиони денари)

Продолжува порастот на
депозитниот потенцијал
на банките

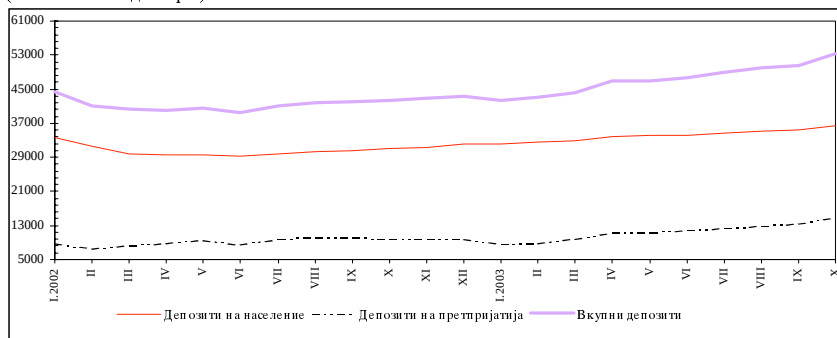
Осуммесечниот континуиран пораст на депозитниот потенцијал на банките продолжи и во октомври 2003 година. Притоа, месечната стапка на пораст на вкупните депозити на недржавниот сектор⁴ беше значително интензивирана и изнесуваше 5,2%. Во услови на речиси непроменето ниво на долгорочни депозити, позитивната динамика на вкупните депозити, во целост е генерирана

⁴ Вкупните депозити на недржавниот сектор опфаќаат краткорочни и долгорочни (денарски и девизни) депозити на економските субјекти (без депозитните пари).

од порастот на краткорочниот депозитен потенцијал. Имено, во октомври 2003 година беше извршена редовната исплата на обврските на државата врз основа на обврзниците издадени за старото девизно штедење. Најголем дел од исплатените средства беше задржан во форма на краткорочно штедење на населението во домашна валута. Воедно, во октомври 2003 година беше регистрирано значително зголемување на краткорочните девизни средства на претпријатијата. Ваквите движења детерминираа повисоко ниво на краткорочните депозити во домашна и странска валута. Во согласност со ваквите движења, учеството на краткорочните депозити во рочната структура на вкупните депозити забележа месечен пораст од 0,4 процентни поени и достигна 90,9%. Од аспект на валутната структура, учеството на девизните депозити во структурата на вкупните депозити во октомври 2003 година изнесуваше 65,3% (намалување на месечна основа од 0,5 процентни поени). На годишна основа (октомври 2003 година / октомври 2002 година), вкупните депозити на банките се повисоки за значителни 25,9%.

Графикон 17
Динамика на депозитите
(во милиони денари)

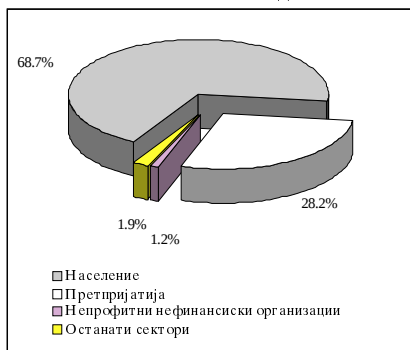

*Депозитите на населението
повисоки на месечна основа
за 3,3%...*

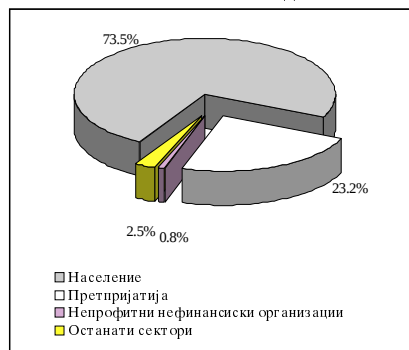
Во октомври 2003 година вкупните депозити на населението остварија месечен и годишен пораст од 3,3% и 17,8%, соодветно. Имено, исплатата на редовната рата од државните обврзници за замрзнатото девизно штедење претставуваше дополнителен приход, што во најголема мерка беше задржан на депозитите по видување во денари (две третини од вкупниот пораст на депозитите на населението во октомври се должи на повисокото ниво на депозитите по видување во денари), што ја потврдува растечката доверба во банкарскиот систем. Воедно, позначителен пораст е регистриран и кај денарските депозити на населението до еден месец, како и кај краткорочните девизни депозити на населението. Од аспект на долгорочното штедење на населението, во октомври 2003 година беше забележано намалување на девизните долгорочно орочени депозити, наспроти умерениот пораст на долгорочното штедење во домашна валута. Во согласност со ваквата динамика, краткорочните депозити на населението остварија месечен пораст од 3,7%, при намалување на штедењето на долг рок од 1,3%. Денарските и девизните депозити на населението беа повисоки на месечна основа за 10,4% и 0,9%, соодветно.

Графикон 18
Структура на депозитите по сектори
31.10.2003 година

31.10.2002 година

...при истовремено месечно
зголемување на депозитите
на претпријатијата од
10,8%

Месечното зголемување на депозитите на претпријатијата во октомври 2003 година изнесуваше 10,8%, додека на годишна основа тие се повисоки за значителни 52,8%. Од аспект на рочната и валутната структура, пораст е регистриран кај сите видови на депозити на претпријатијата. Во рамките на краткорочните денарски депозити беше регистрирана редистрибуција од депозити по видување кон депозити орочени до три месеци. Во октомври, карактеристично е значителното кумулирање на средства на девизните сметки по видување и девизните депозити на претпријатијата орочени до еден месец. Овие движења резултираа со месечен пораст на краткорочните и долгорочните депозити на претпријатијата од 11,5% и 1,4%, соодветно. Од валутен аспект, денарските и девизните депозити на претпријатијата се повисоки на месечна основа за 3,5% и 18,7%, соодветно.